

Tomaž Horvat
državni svetnik

Številka: 501-01-3/2021/1
Šempas, 1. 7. 2021

2

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik
Državnega sveta

ZADEVA: Pobuda za čimprejšnjo zagotovitev večje dostopnosti storitev medicine dela na podlagi takojšnjega sprejema interventnih ukrepov in hkratne priprave sistemskih sprememb na navedenem področju

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20) predlagam, da se na Ministrstvo za zdravje naslovi naslednjo pobudo:

Ministrstvo za zdravje naj čim prej pripravi interventne ukrepe z namenom zagotovitve večje dostopnosti storitev specialistov medicine dela, obenem pa nemudoma začne s pripravo sistemskih rešitev na področju medicine dela v skladu z zavezami iz Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« (Uradni list RS, št. 25/16).

Obrazložitev:

Na težave z dostopnostjo do storitev medicine dela se opozarja že dlje časa, tako s strani delodajalcev kot sindikatov, pri čemer je epidemija COVID-19 še dodatno razkrila vse pomanjkljivosti navedenega sistema. Številni delodajalci, katerih delovni proces je v veliki meri vezan na storitve medicine dela, zaradi pomanjkanja izvajalcev medicine dela in posledično dolgih čakalnih vrst do navedenih storitev ne morejo priti pravočasno (npr. na Goriškem). Takšne anomalije v sistemu vodijo do motenj delovnega procesa (pri zaposlovanju novih kadrov in pri zagotavljanju zdravja pri delu za že obstoječe zaposlene), onemogočajo hitro poklicno rehabilitacijo ter ugotavljanje vzrokov za nastanek delovne invalidnosti ali njihovo aktivno preprečevanje. Na podlagi navedenih ovir delodajalci ne morejo izpolnjevati zahtev delovnopravne zakonodaje in zakonodaje s področja varnosti in zdravja pri delu.

V skladu s 33. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11) izvajalec medicine dela, glede na vrsto dejavnosti delodajalca ter vrste in stopnje tveganj za nastanek nezgod pri delu, poklicnih bolezni in bolezni, povezanih z delom delavcev, opravlja zlasti naslednje naloge:

1. sodeluje pri izdelavi strokovnih podlag za izjavo o varnosti;

2. izvaja zdravstvene preglede delavcev iz 36. člena tega zakona;
3. seznanja delavce s tveganji, povezanimi z njihovim delovnim mestom in delovnim okoljem, ki lahko privedejo do funkcionalnih okvar, bolezni ali invalidnosti;
4. spremlja in analizira stanje v zvezi s poklicnimi boleznimi ter boleznimi, povezanimi z delom, ter odkriva vzroke;
5. pripravlja poročila za delodajalce glede na ugotovitve iz analiz zdravstvenega stanja delavcev, ugotovljenega na zdravstvenih pregledih, analiz funkcionalnih okvar, nezgod pri delu, poklicnih bolezni, bolezni, povezanih z delom, in delovne invalidnosti. Poročila morajo vsebovati tudi predloge izboljšav delovnega procesa z namenom dopolnitve ali nadgradnje ukrepov v zvezi z zdravjem pri delu;
6. sodeluje v procesu poklicne rehabilitacije ter svetuje pri izbiri drugega ustreznega dela;
7. sodeluje pri pripravi načrta delodajalca za dajanje prve pomoči ter sodeluje pri usposabljanju delavcev in delodajalcev za splošne in posebne ukrepe prve pomoči.

V skladu z istim členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu izvajalec medicine dela predstavlja tudi ključno vez z osebnim zdravnikom delavca, z izvedenskimi organi invalidskega in zdravstvenega zavarovanja, pomembno vlogo pa ima tudi pri ugotavljanju upravičenosti do začasne oziroma trajne zadržanosti z dela in ocenjevanja delovne zmožnosti.

Zakon o varnosti in zdravju pri delu v 8. členu omogoča, da delodajalec strokovne naloge v zvezi z izvajanjem zdravstvenih ukrepov prenese na izvajalca medicine dela, s čimer delodajalec postane popolnoma odvisen od zgoraj navedenih storitev, ki bi mu morale biti vedno na voljo, a mu niso, kot čedalje bolj pogosto kaže praksa. Posledično bi bilo treba v zvezi s to, že dalj časa trajajočo problematiko, čim prej ukrepati.

Sistemske spremembe na področju medicine dela so bile napovedane že nekaj časa nazaj, in sicer v okviru Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« (Uradni list RS, št. 25/16), v kateri je zapisano, da se bo ovrednotilo sedanjo prakso izvajanja medicine dela, prometa in športa, njenega financiranja ter umeščenosti v sistem zdravstvenega varstva ter na njeni podlagi sprejelo ustrezne prilagoditve, vključno s sistemom za ugotavljanje poklicnih bolezni. Posledično se daje pobudo, da se v prvi fazi pristopi k iskanju ukrepov, ki jih je možno izvesti čim prej, hkrati pa aktivno pristopi tudi k pripravi prej omenjenih sistemskih rešitev.

Državni svetnik
Tomaž Horvat, l.r.